

Gerandomiseerd onderzoek naar de effectiviteit van de internetbehandeling Etendebaas.nl, voor vrouwelijke patiënten met boulimia nervosa, eetbuistoornis en eetstoornis niet anderszins omschreven.

Gepubliceerd: 24-03-2011 Laatste bijgewerkt: 04-05-2024

Het doel van het onderzoek is het beoordelen van de effectiviteit van de internetbehandeling Etendebaas.nl voor vrouwelijke patiënten met boulimia nervosa (BN), binge eating disorder (BED) en eetstoornis niet anderszins omschreven (ESNAO). De...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Eetstoornissen en -afwijkingen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON39122

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Effectiviteit van de internetbehandeling Etendebaas.nl.

Aandoening

- Eetstoornissen en -afwijkingen

Synoniemen aandoening

eetproblemen; verstoord eetgedrag

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Tactus (Deventer)

Overige ondersteuning: Tactus Verslavingszorg

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: eetproblemen, eetstoornissen, internetbehandeling, online behandeling

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire uitkomstmaat is de afname in verstoord eetgedrag, gemeten met de Eating Disorder Examination Questionnaire (EDE-Q).

Secundaire uitkomstmaten

Secundaire uitkomstmaten zijn:

- lichaamsontevredenheid (LAV)
- lichamelijke gezondheid (MAP-HSS + relevante aanvullende lichamelijke klachten);
- lichaamsgewicht
- psychische gezondheid (DASS);
- zelfvertrouwen (RSES);
- kwaliteit van leven (EuroQol-5D);
- sociale contacten (MATE onderdeel 7 dimensies: *tussenmenselijke interacties en relaties*, *belangrijke levensgebieden*, *maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven* en *ondersteuning en relaties*);
- motivatie voor behandeling (MfT);
- therapeutische relatie (HAQ);
- tevredenheid van patiënt met internetbehandeling en therapeut.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Verstoord eetgedrag en lichaamsontevredenheid komt veel voor onder de Nederlandse bevolking, maar blijft vaak onopgemerkt. Slechts weinig mensen die zich zorgen maken over hun eetgewoonten melden zich bij de hulpverlening. Mensen die zich wel melden ervaren vaak al jarenlang klachten, waardoor de problemen veelal zijn toegenomen. De drempel om hulp te zoeken blijkt vaak hoog en er is behoefte aan toegankelijke hulpverlening. In 2005 is Tactus Verslavingszorg gestart met de internetbehandeling Alcoholdebaas.nl voor mensen met alcoholmisbruik. Gezien de positieve resultaten van deze laagdrempelige vorm van hulp via internet, heeft Tactus in 2009 ook de internetbehandeling Etendebaas.nl ontwikkeld voor mensen met eetproblemen.

Hoewel internetbehandeling niet alleen voor mensen met alcoholmisbruik, maar ook voor mensen met depressies en angststoornissen al effectief is gebleken, is het effect van Etendebaas.nl nog niet geheel wetenschappelijk aangetoond. Wel bleek uit een pilot onderzoek, dat recentelijk door Tactus Verslavingszorg is uitgevoerd, dat de deelnemers de behandeling positief waarden en zij de behandeling ook aan anderen zouden aanbevelen. Tevens liet de pilot positieve effecten zien, zoals een significante verbetering van het eetgedrag en een positiever lichaamsbeeld. Om echter de effectiviteit van de internetbehandeling ook wetenschappelijk vast te stellen, wordt deze gerandomiseerde trial uitgevoerd.

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het beoordelen van de effectiviteit van de internetbehandeling Etendebaas.nl voor vrouwelijke patiënten met boulimia nervosa (BN), binge eating disorder (BED) en eetstoornis niet anderszins omschreven (ESNAO).

De onderzoeksvragen zijn:

1. Is de internetbehandeling Etendebaas.nl effectief in het verminderen van verstoord eetgedrag bij vrouwelijke patiënten met BN, BED en ESNAO?
2. Is de internetbehandeling Etendebaas.nl voor vrouwelijke patiënten met BN, BED en ESNAO effectief in termen van verbetering van lichaamsontevredenheid, lichamelijke gezondheid, lichaamsgewicht, psychische gezondheid, zelfvertrouwen, kwaliteit van leven, sociale contacten, motivatie voor behandeling, therapeutische relatie en tevredenheid van de patiënt?
3. Blijft de afname in verstoord eetgedrag, en de verbetering van de lichaamsontevredenheid, lichamelijke gezondheid, lichaamsgewicht, psychische gezondheid, zelfvertrouwen, kwaliteit van leven en sociale contacten gehandhaafd na 3, 6 en 12 maanden?

4. Hebben de volgende patiëntkenmerken een voorspellende waarde ten aanzien van de effectiviteit van de internetbehandeling Etendebaas.nl: demografische gegevens, Body Mass Index, type eetstoornis, motivatie voor behandeling, mate van alexithymie, medicatiegebruik, middelenmisbruik, eerdere hulp voor eetstoornissen en eerdere hulp voor psychische of emotionele problemen?
5. Hoeveel patiënten beëindigen de internetbehandeling Etendebaas.nl voortijdig en wat zijn voorspellers voor het voortijdig beëindigen van de behandeling?
6. Wat is de toegevoegde waarde van deelnemen aan het online forum van Etendebaas.nl in termen van afname in verstoord eetgedrag, en verbetering van lichaamsontevredenheid, lichamelijke gezondheid, lichaamsgewicht, psychische gezondheid, zelfvertrouwen, kwaliteit van leven en sociale contacten?

Onderzoeksopzet

Het onderzoek omvat een gerandomiseerde trial waarin patiënten ad random toegewezen worden aan de internetbehandeling (interventiegroep) of aan de wachtlijst controlegroep. De patiënten in de interventiegroep kunnen direct starten met de internetbehandeling. De patiënten in de wachtlijst controlegroep dienen 15 weken te wachten voordat zij van start kunnen gaan met de behandeling. Gedurende deze periode ontvangen zij één keer per twee weken een informatieve en ondersteunende e-mail, zodat ze betrokken blijven bij het onderzoek.

Onderzoeksproduct en/of interventie

De patiënten in de interventiegroep starten direct met de internetbehandeling. Etendebaas.nl is een gestructureerd behandelprogramma, bestaande uit twee delen, waarin de patiënt en hulpverlener asynchroon communiceren. Beide bevinden zich op aparte locaties en er zit tijd tussen de reactie van de hulpverlener en die van de patiënt. De duur van de behandeling verschilt per cliënt, maar is gemiddeld circa 15 weken. Het doel van de behandeling is het motiveren van de patiënt voor het veranderen van het eetgedrag en het lichaamsbeeld en het bieden van ondersteuning bij dit veranderingsproces. Het uiteindelijke doel van de behandeling is een afname van verstoord eetgedrag en lichaamsontevredenheid. De internetbehandeling maakt gebruik van psycho-educatie en cognitief-therapeutische technieken. De onderliggende methode is gebaseerd op principes uit de cognitieve gedragstherapie en motiverende gespreksvoering. Deel 1 van de behandeling bestaat uit minimaal 7 contacten met 4 huiswerkopdrachten, gericht op registratie en analyse van het eetgedrag. Aan het eind van deel 1 volgt een persoonlijk advies. Deel 2 is gericht op het actief veranderen van het eetgedrag en de opvattingen over eten, lichaamsbeeld, gewicht en lijnen. Deel 2 bestaat uit minimaal 14 contacten met 6 huiswerkopdrachten en begint met het stellen van doelen ten aanzien van eten, bewegen, wegen en indien van toepassing compenseren. De wachtlijst controlegroep ontvangt gedurende de wachttijd iedere twee weken een informatie en ondersteunende no-reply e-mail. Patiënten kunnen niet op deze e-mail reageren. De e-mailberichten bevatten informatie over onder meer de website en het forum van Etendebaas.nl, psycho-educatie, motiverende teksten en informatie gerelateerd aan eetproblemen en eetstoornissen, zoals de lichamelijke en psychische gevolgen.

Inschatting van belasting en risico

De patiënten in de controlegroep moeten 15 weken wachten voordat zij kunnen starten met de internetbehandeling. Gedurende deze periode ontvangen zij één keer per twee weken een informatieve en ondersteunende e-mail.

De belasting voor de patiënten is minimaal en bestaat uit een uitbreiding van vijf bestaande vragenlijsten (intake, tussenmeting, nameting, follow-up 3 maanden (reguliere behandeling 6 weken) en follow-up 6 maanden) en de toevoeging van twee extra vragenlijsten: (1) follow-up 12 maanden voor beide groepen en (2) extra vragenlijst voor experimentele groep indien patiënt 18 weken na randomisatie de behandeling nog niet heeft afgerond of voormeting voor controlegroep.

Contactpersonen

Publiek

Tactus (Deventer)

Institutenweg 1
Enschede 7521 PH
NL

Wetenschappelijk

Tactus (Deventer)

Institutenweg 1
Enschede 7521 PH
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

1. Vrouwen;
2. Minimum leeftijd 18 jaar;
3. Diagnose boulimia nervosa (BN), binge eating disorder (BED) of eetstoornis niet anderszins omschreven (ESNAO);
3. Toegang tot internet;
4. Voldoende beheersing van de Nederlandse taal;
5. Ondertekening van het informed consent.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

1. Lichaamsgewicht van minder dan 85% van het ideaal gewicht;
2. Andere vorm van behandeling voor eetstoornis in afgelopen 6 maanden;
3. Acute suïcidaliteit;
4. Zwangerschap;
5. Geplande afwezigheid van 4 weken of langer tijdens de behandeling.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd

Doel: Preventie

Deelname

Nederland

Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	28-03-2011
Aantal proefpersonen:	252
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	24-03-2011
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Twente (Enschede)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	29-05-2012
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Twente (Enschede)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	20-06-2013
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Twente (Enschede)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL31717.044.10